

6) ทุกหน่วยงานควรเร่งส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ในทุกๆด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และความต้องการที่จะแก้ปัญหาของแต่ละท้องถิ่น

7) ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบกับการวิจัยทางการศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของการเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษา ไปถึงมือผู้ใช้อย่างทั่วถึง และต้องคำนึงถึงการจัดทำ รูปแบบที่เข้าใจง่ายและมีแนวทางการนำไปใช้ที่ชัดเจน เหมาะสมกับการนำไปใช้ในสายงานต่าง ๆ เช่น นักบริหาร นักวิชาการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่สอน เป็นต้น

8) ควรส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ผลิตผลงานวิจัย ทั้งที่เป็นงานวิจัยขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยให้กำลังใจ การยอมรับ และให้เกิดการติดต่อผู้ผลิตงานวิจัยตามที่เหมาะสมและถือเป็นเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาความดีความชอบด้วย

การพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

1) ควรให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยแก่ครู โดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาการวิจัยในระดับจังหวัด ในแต่ละจังหวัดให้มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานที่ชัดเจน ทั้งในด้านการระดมทุน และความร่วมมือขอความร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของแต่ละท้องถิ่น

2) จะต้องตั้งศูนย์สารสนเทศในระดับเขตการศึกษา จังหวัด และกลุ่มโรงเรียน เพื่อบริการข่าวสารและการอำนวยความสะดวกในการใช้แหล่งข้อมูลที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง

3) ควรเน้นให้ทุกหน่วยงานทางการศึกษาตั้งแต่ระดับผู้บริหารตลอดจนถึงระดับผู้ปฏิบัติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอนโดยเฉพาะในระดับสถาบันการศึกษาจะต้องมีครูผู้นำทางการวิจัยทุกสถาบันการศึกษา

4) รัฐต้องให้ความสำคัญของการจัดสรรงบประมาณเพื่อการหาวิจัย และควรให้ภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามดูแล และประเมินผลอย่างใกล้ชิด

5) ควรให้มีการอบรม ประชุม สัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติงานวิจัยให้กับครู อาจารย์ผู้สอนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการชี้แนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน ด้วยกระบวนการของการวิจัย ให้ไปในทิศทางที่ถูกต้อง ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

6) จะต้องสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร หรือข้อมูลทางการวิจัยทางการศึกษา อาจมีหน่วยงาน

ที่รับผิดชอบโดยตรง ที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ระหว่างผู้ทำการวิจัยกับผู้นำผลของการวิจัยไปใช้
อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

- 7) จะต้องช่วยกันสร้างขวัญกำลังใจสำหรับนักวิจัยในท้องถิ่น ให้มีความมุ่งมั่นในงานวิจัย
เพื่อการพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะพัฒนางานสอนตามหน้าที่ที่รับผิดชอบในโรงเรียน
- 8) ควรให้ความสำคัญต่อครูในสถาบันการศึกษาที่ได้ผลิตผลงานการวิจัยเพื่อการพัฒนา
การเรียนการสอน ตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่รัฐมอบให้ เช่น การเผยแพร่เกียรติคุณของ
นักวิจัย การคัดเลือกผลการวิจัยที่ดีเด่นทั้งในระดับจังหวัด เขตการศึกษาและทั่วประเทศ
- 9) ควรให้มีการปลูกฝังจริยธรรม และจรรยาบรรณของนักวิจัยในท้องถิ่น เพื่อสร้างความ
รักและศรัทธาต่อการพัฒนาการวิจัย
- 10) ควรจัดให้มีชมรมนักวิจัยในแต่ละจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกิจกรรมการ
วิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอนในท้องถิ่น
- 11) ควรกำหนดบทบาทของเครือข่ายการวิจัย และหน้าที่เครือข่ายให้ชัดเจน
- 12) จะต้องแต่งตั้งองค์กรและบุคลากรการประสานงานวิจัยในระดับ เขตการศึกษาและระดับ
จังหวัดให้เป็นหน่วยงานอิสระทางการวิจัย ทั้งนี้ไม่เพียงแต่หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
เท่านั้น แต่รวมถึงหน่วยงานการศึกษาอื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาด้านเอกชน เป็นต้น
จะได้มีส่วนร่วมด้านการวิจัยด้วย
- 13) จะต้องจัดตั้งคณะกรรมการวิจัยในเครือข่ายทางการวิจัยระดับต่างๆโดยมีคำสั่งแต่งตั้ง
ของกระทรวงศึกษาธิการ
- 14) จะต้องจัดทำเอกสารเป้าหมายของการดำเนินงานชี้แจงให้ผู้อยู่ในเครือข่ายทราบ
เพื่อสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในการทำงานวิจัย
- 15) การสร้างระบบการประสานงานของเครือข่ายการประสานงานที่ชัดเจนโดยพิจารณาถึง
ปัญหาและอุปสรรค และความต้องการทั้งในระดับปฏิบัติและระดับบริหารในแต่ละหน่วยงาน ทั้งใน
ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- 16) จะต้องช่วยกันประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาของชาติ
ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาด้วยระบบเทคนิควิธีการของกระบวนการวิจัย

2.5.5 รูปแบบของการวิจัยในโรงเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการวิจัยในโรงเรียน (ธีระชัย บุณยโชติ, 2532:6) กล่าวว่า รูปแบบของการวิจัยในโรงเรียนหรือในชั้นเรียน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research) ซึ่ง (ส้วน สายยศ, 2536:5) ให้ความเห็นว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยเพื่อบำบัดปัญหาเฉพาะหน้าเป็นครั้ง ๆ ไปผลของการวิจัยใช้ได้เฉพาะกลุ่มที่ทำการศึกษานั้น จะนำไปอ้างอิงกลุ่มอื่นไม่ได้เพราะมองขอบเขตในวงจำกัดเป็นการวิจัยปัญหาของเด็กในชั้นเรียนของตนเอง เพื่อบำบัดปัญหาการเรียนการสอนเฉพาะชั้นในแง่ของกระบวนการหรือวิธีการวิจัย นิยมใช้วิธีการสำรวจหรือทดลอง หรือการศึกษาเฉพาะกรณี แล้วแต่ลักษณะของปัญหาที่ต้องการศึกษา

วัลลภ กันทรพย (2534:113) ได้จำแนกรูปแบบการวิจัยในโรงเรียนออกเป็น 5 รูปแบบคือ

- 1) การวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการวิจัยเพื่อบำบัดปัญหาที่ไม่กำหนดกฎเกณฑ์อะไรมากมายนัก เป็นการสำรวจประเด็นที่อยากรู้ แล้วออกแบบไปหาคำตอบซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาลักษณะความเป็นจริงตามสภาพในเรื่องต่างๆ เพื่อบำบัดรวบรวมข้อมูลและรายงานในลักษณะที่อยู่ในสภาพนั้นๆสำรวจทัศนคติของนักเรียน สำรวจอาชีพผู้ปกครอง สำรวจโรงเรียน สำรวจชุมชนและสำรวจปัญหาการเรียนการสอน
- 2) การวิจัยหาความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ตั้งแต่สองตัวขึ้นไป เช่น ศึกษาวิธีสอนของครูกับผลการเรียนของนักเรียน หรือศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน เป็นต้น
- 3) การวิจัยเปรียบเทียบ มีลักษณะคล้ายกับสองแบบแรก ในช่วงสภิตินั้นการวิจัยเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์ เป็นการแสดงว่าตัวแปร 2 ตัวสัมพันธ์กันหรือไม่ มีอิทธิพลต่อกันหรือไม่ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาเหตุและผลทางการศึกษา ในกรณีที่ไม่สามารถศึกษาด้วยการทดลอง เช่น การศึกษาว่าอะไร เป็นสาเหตุให้นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น การศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนทะเลาะวิวาทกัน เป็นต้น
- 4) การวิจัยแบบทดลอง เป็นการวิจัยทดลองแบบหุตะภา โดยกำหนดกลุ่มควบคุมกลุ่มทดลอง การวิจัยแบบนี้ทางสังคมศาสตร์มักจะมีจุดอ่อนมากเกี่ยวกับการควบคุมตัวแปรเพราะมนุษย์ไม่เหมือนสัตว์อื่นซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ผู้วิจัยสามารถกำหนดค่าต่างๆของตัวแปรอิสระได้ตามต้องการแล้วศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับตัวแปรตาม ซึ่งสอดคล้องกับ (ธีระชัย บุณยโชติ, 2532:5) ให้ความเห็นว่า การวิจัยแบบทดลองมี 2 ประเภท แบบทดลองในสนาม และการทดลองในสภาพธรรมชาติ เช่น

ทดลองกับนักเรียนอยู่ในห้องเรียนปกติและทดลองในห้องปฏิบัติการ ซึ่งสามารถจะจัดและสามารถควบคุมตัวแปรต่างๆได้ตามความต้องการการทําวิจัยแบบทดลองตัวแปรวิจัยเป็นผู้เปลี่ยนค่าเรียกว่า ตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรอื่นๆที่อาจจะให้ตัวแปรตามค่าของตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะให้ตัวแปรตามมีค่าเปลี่ยนแปลงได้ แต่ผู้วิจัยควบคุมไม่ให้มีค่าเปลี่ยนแปลงเรียกว่า ตัวแปรควบคุม

5) การวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา เป็นการวิจัยที่ใช้เด็กกลุ่มเดียว ไม่ต้องไปเปรียบเทียบกับวิธีสอนแบบครั้งเดิมหรือวิธีสอนใหม่ คิดวิธีสอนแบบใหม่มาแล้วพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่และสอนเสร็จแล้วดูความเข้าใจ ดูพื้นฐานปัญหา เอามาปรับปรุงใหม่ สอนเด็กกลุ่มเดิมในบทเรียนต่อไป ประยุกต์ไปเรื่อย ๆ วัลลภ กันทรักษ์ ได้กล่าวอีกว่า การวิจัยทดลองและพัฒนาว่า ถ้าครูไปใช้ในโรงเรียนแล้วศึกษาหลักการ วิธีการให้ดีจะเป็นการพัฒนาสื่อ พัฒนาอุปกรณ์การสอน พัฒนากิจกรรมการสอน นับเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนมากที่สุด และได้กล่าวสรุปว่า การวิจัยที่จะมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุดก็คือ การวิจัยโดยผู้ทำการสอนเอง

การบริหารเพื่อส่งเสริมให้ครูผู้ปฏิบัติงานวิจัยในโรงเรียน ได้มีกำลังใจและสามารถทำงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่มีอยู่ในหน่วยงานนั้น เฮิร์ชเบิร์ก (Herzberg, 1959:60-63) ได้ศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้เกิดสิ่งจูงใจเพื่อให้เกิดปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่แบ่งออกเป็น 2 ชนิด ชนิดแรก เรียกว่า ปัจจัยกระตุ้น (Motivator Factor) ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสำเร็จของงาน การได้รับความยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานองค์ประกอบชนิดนี้มีความสำคัญอยู่ในระดับสูงมากในการทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความพึงพอใจและกำลังใจที่จะทำงานปัจจัยที่ 2 เป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความพึงพอใจในงาน เรียกว่า ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) ซึ่งมี 11 องค์ประกอบ ได้แก่ เงินเดือน โอกาสที่ได้รับความก้าวหน้า ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การปกครองบังคับบัญชา นโยบายการบริหารของหน่วยงาน สภาพการทำงาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว และความมั่นคงในงาน จากการศึกษาของเฮิร์ชเบิร์กในคราวเดียวกันกับการศึกษาปัจจัยกระตุ้นพบว่า ปัจจัยค้ำจุนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยมากที่จะส่งผลต่อความรู้สึกพอใจในการทำงานของตน แต่มีความสำคัญเพียงเป็นตัวป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในงานเท่านั้น

กิลเมอร์และคนอื่น ๆ (Gilmer and others, 1960:91) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน ไว้ 10 อย่าง คือ

- 1) ความมั่นคงปลอดภัย ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน การได้ทำงานอย่างเต็มหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา
- 2) โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน
- 3) การจัดการ ได้แก่ ความพึงพอใจในงานที่ทำและพึงพอใจในการจัดการของผู้บริหาร
- 4) ค่าจ้างหมายถึงค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน
- 5) ลักษณะงานที่ทำ ถ้าตรงกับความสามารถของบุคลากรก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน
- 6) การบังคับบัญชาองค์ประกอบนี้คนงานหญิงมีความรู้สึกไวกว่าคนงานชาย
- 7) ลักษณะทางสังคมถ้าปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ก็จะเกิดความพอใจในการทำงาน
- 8) การคมนาคมและการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน
- 9) สภาพการทำงาน ได้แก่ แสง เสียง ห้องน้ำ ห้องส้วม ชั่วโมงการทำงานและ
- 10) สิ่งตอบแทน เช่น เงินบำเหน็จตอบแทนเมื่อออกจากงาน การรักษาพยาบาล ที่อยู่อาศัย วันหยุด เป็นต้น กระบวนการและแนวโน้มให้บุคคลเกิดความพยายามเพื่อที่จะสนองความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จ

ทฤษฎี สาธ (2519:159) ให้ความเห็นว่า ในการบริหารงานในโรงเรียนเพื่อให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยสิ่งจูงใจที่สำคัญ 5 อย่าง คือ

- 1) สิ่งจูงใจเป็นวัตถุ เช่น เงิน และ สิ่งของ
- 2) สิ่งจูงใจเป็นโอกาส เช่น การให้โอกาสที่มีชื่อเสียงดีเด่น มีเกียรติ มีอำนาจประจำตัวมากขึ้น และโอกาสได้ตำแหน่งที่สูงขึ้น
- 3) สิ่งจูงใจที่เป็นสภาพของการทำงาน ซึ่งอาศัยวัตถุเป็นหลัก เช่น ให้นั่งทำงานที่ดี มีห้องทำงานส่วนตัว ใต้หัวหน้างานใหญ่กว่าใต้บุคลากรอื่น หรือวัตถุอย่างอื่นที่เป็นพิเศษ เพื่อสนองความดีความชอบ
- 4) สิ่งจูงใจที่เป็นสภาพของการทำงานซึ่งไม่เกี่ยวกับวัตถุ เช่น สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียนที่ไม่แตกต่างกัน

5) การบำรุงขวัญหรือกระตุ้นใจ และสร้างความรู้สึกให้เกิดกับครูทั้งหลายว่า การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการสร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน อันเป็นการกระทำทุกวิถีทางที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดพฤติกรรมในทางที่ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2530:56-57) ให้เห็นว่า การส่งเสริมให้เกิดสิ่งจูงใจ มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานอย่างยิ่ง ผู้บริหารควรมีหลักในการจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานด้วยความพึงพอใจดังนี้

- 1) ต้องพยายามทำความรู้จักกับลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคน ประวัติการทำงานของแต่ละคนที่ทันสมัยอยู่เสมอ
- 2) ศึกษาความต้องการและความสนใจที่จะมีผลต่อการปฏิบัติงานของลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชาความต้องการความสนใจนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้อยู่เสมอ
- 3) การให้ลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีโอกาสได้ปฏิบัติงานที่มีความสำคัญหรือท้าทายความสามารถบ้าง แต่ต้องคอยสังเกตดูว่าเกินกำลังความสามารถของเขาหรือไม่
- 4) พยายามวิเคราะห์หาจุดอ่อน และจุดเด่นในการปฏิบัติงานของแต่ละคน และหาทางให้เขามีโอกาสได้ใช้จุดเด่นในการทำงานให้มากที่สุด
- 5) การสอนงานและแนะนำวิธีการทำงาน ในส่วนลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติผิดหรือส่วนที่เป็นจุดอ่อนในการทำงานของเขา ทั้งนี้อาจจะเป็นการฝึกอบรมหรือพัฒนาให้เขาได้มีโอกาสเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน หรือหัวหน้างานก็ได้
- 6) ถ้าลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับช้ญช้ปฏิบัติงานได้ดีและถูกต้อง ควรชื่นชมเชยหรือแสดงพฤติกรรมการยอมรับในการทำงานที่ดีของเขาทันที
- 7) ต้องมีความมั่นใจว่าผู้ปฏิบัติงานทุกคนได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน หรือการเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น
- 8) พยายามเปิดโอกาสให้ลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับช้ญช้ได้ตัดสินใจในการปฏิบัติงานด้วยตนเองให้มากที่สุด โดยท่านอาจจะมีส่วนร่วมเพื่อสังเกต หรือให้คำปรึกษาแนะนำ
- 9) พยายามกระตุ้นให้ลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับช้ญช้ได้แสดงความคิดที่มีต่อการท้างาน หรือปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานให้มากที่สุด เพราะเขาเป็นผู้ปฏิบัติ ดังนั้นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานเขาย่อมรู้จักว่า

- 10) ระบบข้อมูลข่าวสารจะต้องทั่วถึง เพื่อไม่ให้เกิดข่าวลือ หรือความเข้าใจผิด
- 11) ช่วยแก้ปัญหาให้ลูกน้อง หรือผู้ใต้บังคับบัญชาเท่าที่จะทำได้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัว หรือเรื่องงานถ้าปัญหานั้นจะกระทบต่อการ แต่จะต้องคำนึงถึงส่วนถูกต้องเป็นหลัก
- 12) การสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ทำงาน ความปลอดภัยในการทำงาน แสง เสียง เหล่านี้จะมีส่วนเสริมให้ลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างมีความสุขจะเป็นการเสริมสร้างทัศนคติทางบวกในการทำงาน

จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการทําริวิจัยในโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานวิจัยมีกำลังใจและสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่มีอยู่ในโรงเรียนนั้นที่จะช่วยสนับสนุน และกระตุ้นครูผู้ทําริวิจัยในโรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจ ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อการที่จะนำหลักการจูงใจในการทำงานไปใช้ในการส่งเสริมการทําริวิจัยในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างเหมาะสม และเกิดความพึงพอใจต่อครูผู้ปฏิบัติงานวิจัยในโรงเรียน

สรุปได้ว่า การส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน เป็นความจำเป็นที่จะต้องกระทำควบคู่ไปกับการปฏิบัติการสอนของครูเพื่อนำข้อค้นพบจากผลการวิจัยของตนไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของตนเองหรือแก้ปัญหการเรียนการสอนที่ประสบอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ (กมล ภูประเสริฐ 2535:121) ได้ให้ความเห็นว่าสาเหตุที่ต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเป็นเพราะมีปัญหเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูครูส่วนใหญ่ไม่สามารถโยงทฤษฎี หลักการที่ได้เรียนมาไปสู่หลักการปฏิบัติได้ ครูจึงเน้นการสอนด้านเนื้อหาเป็นสำคัญ ดังนั้น ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครู ครูจึงควรมุ่งการทําริวิจัยขั้นเรียนหรือภายในโรงเรียนของตนเองเพื่อศึกษาหาความรู้ หรือวิธีการที่จะนำมาใช้แก้ไขปัญหการเรียนการสอน หรือปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ชลลดา จิตติพัฒพงศ์, 2536 : 84) ได้วิจัยพบว่ากระบวนการพัฒนาครูมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครูอย่างสม่ำเสมอทั้งในและนอกระบบ โดยเฉพาะมีการฝึกอบรมซ้ำให้ความรู้ 3 ด้าน คือ หลักสูตร เนื้อหา และวิธีสอนใหม่ ๆ โดยการฝึกอบรมครูให้เรียนรู้ และนำไปจัดกิจกรรมที่มีเทคนิคใหม่ ๆ เช่น การสอนด้วยการกระบวนการทางวิจัยส่วนผู้บริหารโรงเรียน ควรมีบทบาทเกี่ยวกับการบริหาร และการจัดการต่าง ๆ รวมทั้ง การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนที่สำคัญคือ

- 1) การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน
- 2) การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน
- 3) การให้ความสำคัญต่องานวิจัยในโรงเรียน
- 4) การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน
- 5) การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน

2.6 บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน

บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน เป็นพฤติกรรมการทำงานตามหน้าที่ของผู้บริหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน ซึ่งมี 5 ด้าน ได้แก่

2.6.1 การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน

ในการส่งเสริมที่ทำให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน เมอร์เรย์ (Murry, 1938:164) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จ เป็นความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จ ในกิจกรรมต่าง ๆ มีความต้องการที่จะเป็นผู้นำ ต้องการทำงานอย่างอิสระมีความเพียรพยายามที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันสูงเด่นที่ตั้งไว้ ซึ่ง แมคเคลลี แลนด์ (McClelland, 1961:121-126) ได้กล่าวถึงลักษณะของความสำเร็จ จะประกอบไปด้วย ลักษณะสำคัญๆคือ

- 1) มีความรับผิดชอบสูงแสวงหาโอกาสเพื่อจะได้มีโอกาสในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหามีอยู่
- 2) มีเป้าหมายระดับกลางเพราะหากไม่ประสบผลสำเร็จแล้วจะทำให้ไม่สบายใจ ดังนั้น จึงไม่ตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไป เพื่อลดความเสี่ยงและให้ความเชื่อมั่นในความสำเร็จสูง
- 3) ต้องการให้ได้รับข้อมูลย้อนกลับที่ทันกับเหตุการณ์เกี่ยวกับงานของตนว่าสำเร็จหรือล้มเหลว เพื่อตัดสินใจของคนในองค์กรต่อไป
- 4) ต้องการทำงานกับผู้ที่มีความสามารถเพื่อที่เขาจะได้พยายามปรับปรุงความสามารถของเขาให้ทัดเทียมกับผู้ที่มีความสามารถ ความรู้สึกเช่นนี้จะ เป็นแรงจูงใจให้เกิดความมานะที่จะประสบความสำเร็จสูงต่อไปในการบริหารให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียนย่อมอยู่ที่ความต้องการของผู้บริหารที่จะเป็นผู้กำหนดนโยบายหรือคำสั่งที่ชัดเจน มีการจัดกำลังบุคลากร งบประมาณ และวัสดุการส่งเสริมการวิจัยที่เหมาะสม

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2530:56) ให้ความเห็นว่า การที่ผู้บริหารจะบริหารให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การผู้บริหารต้องคำนึงถึงหลักในการจูงใจโดยพิจารณาว่า

1) ได้สร้างให้ลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกว่างานที่ปฏิบัตินั้นน่าสนใจ ทำด้วยความสามารถและอยากทำงานเพิ่มขึ้นหรือยัง

2) ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือไม่ว่า ผู้บริหารคาดหวังอะไรจากเขาในการปฏิบัติงานและเขาต้องการทำอะไรเพื่อให้ถึงมาตรฐานขององค์การที่กำหนดไว้

ธงชัย สันติวงษ์ (2533:392) ความต้องการด้านความสำเร็จ (achievement) คนที่ซึ่งมีความต้องการประสพผลสำเร็จสูงโดยมากมักจะนิยมตั้งเป้าหมายไว้ค่อนข้างสูง คนเหล่านี้ชอบที่จะทำงานให้ได้ผลดีด้วยตนเองและมีความมุ่งมั่นมาดปรารถนาที่จะทำให้นั้น ๆ สำเร็จผลให้ได้ด้วยฝีมือของตนเอง คนเหล่านี้จะสนใจให้ความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้เป็นสำคัญ มากกว่าที่จะคำนึงถึงรางวัลหรือผลประโยชน์ที่จะได้จากการทำนั้น คนลักษณะนี้จะมีลักษณะเด่น 3 ประการ

1) จะตั้งเป้าหมายงานที่ยากและท้าทาย

2) ต้องการจะทราบถึงความเป็นไปของงานที่จะก้าวหน้าไปแต่ละขั้นว่าเป็นไปตามที่ตั้งไว้เพียงใด และจะไม่ชอบการทำงานยาวนานโดยไม่รู้จักจบสิ้น โดยไม่อาจเห็นชัดถึงคุณค่าหรือความสำเร็จของงานที่ทำ

3) คนกลุ่มนี้ต้องการที่จะควบคุมผลของการทำงานที่เกิดจากการที่ตนได้ทุ่มเทกำลังความพยายามไปและจะไม่ชอบอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้หนึ่งผู้ใด ตรงกับแนวทางของ

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2531:31) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีภาพความสำเร็จของงานตลอดแนว และมีการสนองความต้องการที่หลากหลายของบุคลากรในองค์การ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่สำคัญคือ

- 1) จัดให้มีการประชุมสังเคราะห์นโยบายร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติ
- 2) ร่วมกันตรวจสอบความสอดคล้องและความสมบูรณ์ของสภาพความสำเร็จในทุกระดับของงานตั้งแต่ปัจจัยการดำเนินงาน ผลผลิตไปจนถึงผลกระทบ
- 3) ร่วมกันประเมินจุดเด่นและจุดด้อยของโรงเรียน
- 4) มีการตกลงกันว่าจะพัฒนางานของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นสัญญาสุภาพบุรุษทุกคนต้องรักษาคำมั่นสัญญาและกลุ่มต้องช่วยกันติดตามตรวจสอบ ช่วยเหลือให้แต่ละบุคคลหรือแต่ละโรงเรียนบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ที่ให้สัญญาไว้ตามกำหนดเวลา

5) ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้ปฏิบัติตามแนวดังกล่าว โดยการเยี่ยมเยียนไปตามและให้กำลังใจตลอดจนเสนอแนะนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ผู้ปฏิบัติเป็นระยะและได้อธิบายถึงลักษณะที่สำคัญของการบริหารองค์การให้ประสบผลสำเร็จ

จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน เป็นการกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในโรงเรียนจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารต้องจัดกระบวนการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยในโรงเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนของครูอย่างแท้จริง

2.6.2 การให้ความยอมรับนับถือผู้ครูทำการวิจัยในโรงเรียน

การให้ความยอมรับนับถือเป็นการบริหารเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบ และสามารถทำงานวิจัยในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เฮิร์ซเบิร์ก และคนอื่น ๆ (Herzberg and other, 1959:114) ได้ระบุว่า การให้ความยอมรับนับถือเป็นปัจจัยจูงใจที่กระตุ้นมนุษย์จากสถานะที่เป็นกลางให้ไปอยู่ในสถานะที่อยากทำงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกว่า

- 1) งานที่ทำงานนั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อหน่ายเป็นสิ่งที่ท้าทายและจะต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่
- 2) มีอิสรภาพที่จะทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และสามารถใช้ความคิดริเริ่มของตนเองได้อย่างเต็มที่
- 3) มีส่วนร่วมในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกลุ่มและหน่วยงาน
- 4) ได้รับการยอมรับนับถืออย่างจริงจังในผลสำเร็จของงานที่ทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้บังคับบัญชา

5) การทำงานนั้นทำให้ผู้ทำเกิดการพัฒนาตนเอง ได้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ พอร์ทเทอร์ และ ลอว์เลอร์ (Porter and Lawler, 1968:75) ให้ความเห็นว่า เมื่อบุคคลได้ตั้งความคาดหวังในผลแห่งการกระทำของตนไม่ว่าจะเป็น เงินเดือน การได้รับการยกย่อง ความก้าวหน้าในการทำงาน แล้วผลนั้นเป็นไปตามความคาดหวัง ย่อมเกิดความพึงพอใจและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ลิเกิร์ต (Likert, 1970: 770) ให้ความเห็นว่าผู้บริหารจะต้องทำให้แต่ละบุคคลในหน่วยงานมีความรู้สึกว่าคุณค่าของตนเป็นที่ยอมรับนับถือและได้รับการสนับสนุนในความสำเร็จของตนเองแล้ว เชื่อว่าจะใช้ความสามารถปฏิบัติงานได้

อย่างเต็มที่และ (วิชัย โกสสุวรรณจินดา, 2531:75) ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารควรมีหลักการเพื่อส่งเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาที่สำคัญ คือ

- 1) บุคคลได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดแนวทางในการทำงานเอง เขาจะมีแรงจูงใจที่จะทำงานให้เกิดความสำเร็จมากขึ้น
- 2) คนเราต้องการได้รับการยกย่องชมเชยเสมอไม่ว่าจะอยู่ในฐานะไหนและตำแหน่งใด การยกย่องชมเชยที่เหมาะสมแต่ละคนจะเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่ดี
- 3) การยกย่องชมเชยให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานได้ดีเด่นกว่าคนอื่น จะกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันทำให้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้น และมีความมานะพยายามมากขึ้น เพื่อให้ได้รับการยกย่องชมเชยนั่นเอง

จะเห็นได้ว่า การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำการวิจัยในโรงเรียน เป็นการให้เกียรติและการยกย่องครูที่มีความรู้ ความสามารถในการวิจัย ซึ่งผู้บริหารต้องทำให้ครูเกิดกำลังใจและความภูมิใจในผลงานวิจัยของตนเอง รวมทั้งเผยแพร่ผลการวิจัยให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

2.6.3 การให้ความสำคัญกับการวิจัยในโรงเรียน

การวิจัยในโรงเรียนถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การนำการวิจัยเข้าไปใช้ในการเรียนการสอน และนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จได้นั้น ครูผู้ใช้หลักสูตรต้องสามารถวิจัยได้ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ทันเวลา และถูกต้องกับสภาพปัญหาความเป็นจริง แฮส (Hass, 1957:13) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมครูเพื่อพัฒนาวิชาชีพที่สำคัญคือ จะต้องส่งเสริมและปรับปรุงวิชาชีพครู และครูทุกคนจะต้องศึกษาและทดลองวิจัยกันอย่างจริงจังเพื่อความก้าวหน้าในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติโดยจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูเกิดความรู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (นภาพร สิงห์ทัต, 2531:36) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาด้านสมรรถภาพด้านการวิจัยให้แก่ครู และบุคลากรประจำทางการทางการศึกษา ในฐานะนักวิจัยประจำโรงเรียนว่าสมรรถภาพพื้นฐานทางการที่จำเป็นสำหรับครู และบุคลากรประจำการจะช่วยให้มีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย จะเป็นการเอื้ออำนวยให้ความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรของหน่วยงานต่างๆ และนำความรู้ทางด้านการวิจัยไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา เทคนิควิธีสอนตลอดจนสื่อการเรียนการสอน อันเป็นแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น ซึ่ง (วัลลภ กันทรทรัพย์, 2534:118) กล่าวสรุปไว้ว่า

ในการนำวิจัยเข้าสู่โรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนต้องมองโรงเรียนในรูปของระบบ คือ มองให้เห็นความสัมพันธ์ภารกิจขององค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบโรงเรียนทั้งในด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตให้ชัดเจน เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบโรงเรียน อาจจะเป็นปัญหาที่ระดับปัจจัย หรือระดับกระบวนการ หรือระดับ ผลผลิต การวิจัยจะเข้ามามีส่วนช่วยในการหาคำตอบว่า ได้เกิดปัญหาหรือข้อบกพร่องอะไรบ้างในระบบโรงเรียนนั้น ๆ

จะเห็นได้ว่า การให้ความสำคัญกับการวิจัยในโรงเรียน เป็นการมองเห็นคุณค่าประโยชน์ของงานวิจัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารต้องกระตุ้นให้ครูแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน

2.6.4 การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน

ความรับผิดชอบมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิจัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แมคคลาเน (McClarney, 1964 :98) ให้ความเห็นว่า ความรับผิดชอบ เป็นพันธะผูกพันที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ เชสเตอร์ (Chester, 1966:226-288) ได้วิจัยพบว่า ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมให้ครูมีความสามารถเพิ่มขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูศึกษาทดลองวิจัยเทคนิคหลาย ๆ วิธี ให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรม สัทธิวิธีสอนเพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอนในที่ประชุม จัดโครงการให้ครูในโรงเรียนสลับเปลี่ยนกัน เยี่ยมเยียนชั้นเรียนและสังเกตการสอน จัดหาวิทยากรมาช่วยในการประชุมปฏิบัติการ การประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอน จัดปฐมนิเทศเพื่อช่วยเหลือครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบดีเพื่อไม่ให้เสียกำลังใจ ให้ครูมีเวลาว่างพอเพื่อเข้าร่วมประชุมอภิปรายปัญหาการสอนให้ครูได้มีเวลาสำหรับการสอนมากขึ้น ให้มีส่วนร่วมในการเลือกวัสดุทัศนวัสดุและวัสดุอุปกรณ์การสอนอื่นๆ จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่คณะครู ส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือ หรือบทความเกี่ยวกับวิชาครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน ส่งเสริมให้ครูใช้โครงการสอนเพื่อปรับปรุงการสอน ประชุมครูให้เพื่อประเมินผลการเรียนห้องเรียน

จะเห็นว่า การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน เป็นพันธะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่ดูแล เพื่อให้ครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ได้รับความช่วยเหลือ ทั้งด้านความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.6.5 การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน

การวิจัยในโรงเรียนเป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของข้าราชการครูคนหนึ่ง ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการบริหารงานบุคคล โดยยึดหลักปฏิบัติกันมาตั้งแต่ดั้งเดิมว่า เป็นการให้บำเหน็จความชอบที่ได้รับด้วย เนื่องจากบำเหน็จที่บุคคลมีความพึงพอใจเท่านั้นจึงจะสามารถนำมาใช้เป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2521:397) ให้ความเห็นไว้ว่า สภาพในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การใดก็ตาม ควรให้มีการให้บำเหน็จรางวัล การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งแก่ผู้ปฏิบัติงานดี ย่อมเป็นเครื่องจูงใจให้บรรดาผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมงานมีความกระตือรือร้นต่อการปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความขยันขันแข็ง มีความมั่นใจ และขวนขวายกำลังใจที่ดี อันเป็นหลักของการให้บำเหน็จความดีความชอบเป็นระบบของการประเมินผลที่จัดทำขึ้นเพื่อบำเหน็จค่าของบุคคลในแง่ของการปฏิบัติงานและสมรรถภาพในการพัฒนาตนเองสำหรับเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น วิสเลอร์และฮาร์เปอร์ (Whiser and Harper, 1972:1-2) ให้ทัศนะว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานของแต่ละคนในหน่วยงานนั้น ได้แก่การประเมินในเรื่องของ กระบวนการทำงาน หรือวิธีทำงานพฤติกรรมการทำงานของแต่ละคน มีความรู้ ความสามารถ ความอดทน ในการทำงานนั้นอย่างไรว่าประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานว่า ได้ปริมาณและคุณภาพมากน้อยเพียงใด และมีอุปสรรคอะไรที่จะต้องแก้ไขบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการข้าราชการครู (ม.ป.ป.:ค.น.) ได้กำหนดการขอเลื่อนตำแหน่ง ข้าราชการครูสายงานการสอน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น หรือการขอกำหนดค่าให้ได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น คณะกรรมการข้าราชการครูกำหนดให้ข้าราชการครูผู้นั้น จะต้องนิพนธ์งานทางวิชาการที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับการสอน 7 ประการคือ

- 1) เอกสารที่เกี่ยวกับการสอนโดยตรง เช่น เอกสารประกอบการสอน แผนการสอน เอกสารคำสอน ชุดการสอน หนังสือเรียนแบบหน่วย ใบการสอน และอื่นๆ
- 2) หนังสือเสริมประสบการณ์
- 3) งานแปล
- 4) งานประดิษฐ์
- 5) งานวิจัย
- 6) บทความทางวิชาการ
- 7) ผลงานในลักษณะอื่น ๆ ซึ่งแสดงความชำนาญการในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับหน้าที่

ของครูอาจารย์ที่ปฏิบัติ ตามปริมาณและคุณภาพของเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการครูกำหนด

สำหรับงานวิจัย ครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน ควรคำนึงถึงแนวทางการทำวิจัยในเกณฑ์ต่อไปนี้ คือ

- 1) การพัฒนางานที่รับผิดชอบงานวิจัยนั้นจะนำไปพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบได้หรือไม่
- 2) การนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางผลงานวิจัยนอกจากเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบ จะต้องมีความประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นที่สามารถนำไปใช้อย่างได้ผลและเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาโดยทั่วไป
- 3) ความเป็นประโยชน์ของผลวิจัย ผลงานวิจัยจะต้องไม่คลุมเครือ การแปลความของข้อมูลต้องชัดเจน ผลงานจะต้องปรากฏในรูปของทุกคนตีความหรือเข้าใจความหมายได้ถูกต้องในทิศทางเดียวกัน
- 4) ความลึกซึ้งของการวิจัยจะต้องอาศัยข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้งและต่อเนื่อง
- 5) ความรอบรู้ในเรื่องที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยควรจะต้องศึกษาข้อมูลในเรื่องนั้นๆอย่างถี่ถ้วน และถือได้ว่าเป็นผู้มีความรอบรู้อย่างจริงจังในเรื่องที่ศึกษา และสามารถขยายผลให้บุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้สอนการพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) ความทันสมัยของเรื่องทำการวิจัย

วัลลภ กันทรพย (2531: บรรณาธิการ) ให้ความเห็นว่า ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียนเป็นบ่งชี้ความชอบตามภาระหน้าที่ของครูที่เกิดจากผลการที่ครูได้ทำการวิจัยในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน โดยใช้ผลงานการวิจัยของครูเป็นเกณฑ์ส่วนหนึ่ง เพื่อการพิจารณาความดีความชอบ หรือการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานของครูให้สูงขึ้น

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน เป็นพฤติกรรม การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร ที่ได้กระตุ้นและสนับสนุนให้ครูในโรงเรียน มีการปฏิบัติงานด้านการศึกษาค้นคว้า หรือการคิดแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยโดยอาศัยทักษะการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนในทุกด้าน ที่สำคัญได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน การให้ความสำคัญของงานวิจัยในโรงเรียน การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน และการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยด้านบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน ทั้งในและต่างประเทศ ผู้วิจัยยังศึกษาไม่พบว่ามีผู้ทำการวิจัยในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอผลงานวิจัยที่มีลักษณะที่ใกล้เคียง ดังนี้

ณัฐภา สรรพศรี (2524:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แนวโน้มของการวิจัยการศึกษาในอนาคต" โดยใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อศึกษาแนวโน้มทางการวิจัยการศึกษาในปี 2535 ผลการวิจัย สรุปแนวโน้มในด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

- 1) จะมีศูนย์รวบรวมข่าวสารการวิจัยการศึกษา จัดเผยแพร่งานวิจัยการศึกษา เพื่อประโยชน์และเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ผลงานวิจัยการศึกษา
- 2) การทำวิจัยการศึกษาจะเป็นกลุ่ม ซึ่งประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญจากสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
- 3) จะมีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับงานวิจัยการศึกษา ทั้งในกลุ่มผู้ทำวิจัยและผู้ใช้ผลวิจัย ตลอดจนบุคคลทั่วไป อันจะมีผลให้เกิดความเข้าใจตรงกับการวิจัยการศึกษาทำให้ผลงานวิจัยมีมากขึ้น
- 4) จะมีหน่วยงานที่สะสมเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยการศึกษา จัดทำระเบียบนักวิจัยและระเบียบเครื่องมือวิจัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการวิจัยแก่นักวิจัยการศึกษา
- 5) จะมีการฝึกอบรมการวิจัยการศึกษาแก่นักวิจัยการศึกษา เพื่อความก้าวหน้าและวิทยาการใหม่ ๆ อยู่เสมอ ทำให้วิชาการศึกษาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว
- 6) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยการศึกษา จะมีการประสานงานกันในแง่ของการวางนโยบายการแลกเปลี่ยนเทคนิค เครื่องมือและผลงานวิจัย
- 7) จะมีหน่วยงานทำหน้าที่รวบรวมและสังเคราะห์งานวิจัยการศึกษาให้เป็นภาษาง่าย ๆ ที่เหมาะสมกับบุคคลทั่วไป

ญาดา ดาวพลังพรหม (2527:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเผยแพร่ผลงานวิจัยปัญหาของผู้เผยแพร่และปัญหาของผู้รับ" โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างประชากร 2 กลุ่ม คือ บรรณาธิการวารสารหรือสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับผลงานวิจัยการศึกษา และคณะครู อาจารย์ ระดับโรงเรียน วิทยาลัยครู มหาวิทยาลัยและนักวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า

- 1) กลุ่มเป้าหมายในการเผยแพร่วารสารหรือสิ่งพิมพ์ ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการ ครู อาจารย์และผู้สนใจการจัดทรวารสารหรือสิ่งพิมพ์ ส่วนใหญ่ใช้งบประมาณแผ่นดิน และยังไม่ประเมินผลงานการเผยแพร่

2) ความต้องการการเผยแพร่ผลงานการวิจัยการศึกษามากที่สุดคือ ต้องการให้มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบการเผยแพร่ผลงานการวิจัยการศึกษา ไปยังห้องสมุดต่างๆ

3) ผู้รับผลงานการวิจัยทางการศึกษา ส่วนใหญ่ต้องการผลงานวิจัยในการแก้ปัญหาในหน่วยงานและต้องการผลงานวิจัยเต็มรูป ที่มีการอธิบายวิธีการวิจัยอย่างละเอียด ครูระดับโรงเรียนต้องการให้มีหน่วยงานทำหน้าที่สังเคราะห์ผลงานวิจัยให้เป็นภาษาง่าย ๆ

พร้อมพรรณ อุตมศิลป์ (2528:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการการเสริมสมรรถภาพการวิจัยการศึกษา" โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ศึกษาความคิดเห็นของครูอาจารย์เกี่ยวกับความต้องการเสริมสมรรถภาพการวิจัยการศึกษา จำนวน 2,996 คน แบ่งเป็นครูประถม 880 คน ผู้บริหาร 110 คน ครูมัธยมศึกษา 990 คน ผู้บริหาร 110 คน และอาจารย์ระดับอุดมศึกษา 650 คน ผู้บริหาร 156 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1) ครูในระดับประถมศึกษามีประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา ในระดับน้อยที่สุด
- 2) ครูในระดับประถมศึกษา ต้องการความรู้ทางการศึกษาเพื่อเสริมสมรรถภาพในการอ่านงานวิจัยทางการศึกษามากที่สุดในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน และครูอาจารย์ทุกระดับต้องการความรู้ทางการวิจัยและสถิติในระดับ "มาก"
- 3) ความต้องการด้านการเสริมสมรรถภาพการวิจัยทางการศึกษา เกี่ยวกับเรื่องอำนวยความสะดวก แหล่งความพร้อมทางการวิจัย อาจารย์ในระดับอุดมศึกษาต้องการมากที่สุด
- 4) การเสริมสมรรถภาพการวิจัยทางการศึกษา สำหรับครูประถมศึกษาจะเน้นรูปแบบการให้อ่านงานวิจัยที่เป็นภาษาง่าย ๆ และงานวิจัยเชิงประยุกต์หรืองานวิจัยเชิงปฏิบัติ

พรเพ็ญ ปฏิสัมพันธ์ (2532:46) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร พบว่า ปัจจัยทั้ง 10 ปัจจัยคือ ปัจจัยกระตุ้น ประกอบไปด้วย ความสำเร็จของงาน การได้รับความยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ปัจจัยด้านทุน นโยบาย การบริหาร การปกครอง บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน สภาพการทำงานและเงินที่ได้รับ ตามทฤษฎีแรงจูงใจของเฮิร์ซเบิร์ก สามสามรถทำนายการทำงานหรือไม่ทำการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้ถูกต้องร้อยละ 71.16

พีรพัฒน์ วงษ์มรม (2533:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยสภาพการทำงานวิจัยขั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 10

ผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษามีการแก้ปัญหานั้นขึ้นเรียน โดยการทำวิจัย ร้อยละ 39.90 และเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัยส่วนมากเป็นหัวข้อเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูที่ทำวิจัยส่วนมากกำหนดปัญหาจากประสบการณ์ การจัดการเรียนการสอน และให้ความสำคัญแก่การวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล รูปแบบการทำวิจัยที่นิยมใช้คือ วิจัยเชิงสำรวจ แหล่งวิทยากรที่ใช้ศึกษาคือ ตำราเอกสาร วารสาร ผู้ให้คำปรึกษาในการทำวิจัยคือ เพื่อนครู เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยมากคือ แบบสังเกต และบันทึกที่สร้างโดยผู้วิจัยเอง ประชากรที่ใช้คือ นักเรียน ค่าสถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ครูผู้ทำการวิจัยส่วนใหญ่นึกผลการวิจัย งบประมาณที่ใช้คือ งบประมาณส่วนตัว ช่วงเวลาที่ใช้ในการทำวิจัยคือ เวลาที่ว่างจากการสอน ผลการวิจัยที่ได้นำไปแก้ปัญหา และสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับที่พอใจ ผลการวิจัยมีการเผยแพร่เป็นส่วนน้อย ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยชั้นเรียนของครูทุกด้านอยู่ในระดับ "ปานกลาง" โดยปัญหาด้านงบประมาณและเวลาในการทำวิจัยเป็นปัญหาอยู่ในระดับ "มาก" ครูมีความต้องการความช่วยเหลือด้านต่างๆในระดับ "มาก" โดยต้องการให้มีแหล่งความรู้ในระดับอำเภอที่รวบรวมเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการวิจัยในระดับ "มากที่สุด" ครูผู้สอนและครูวิชาการโรงเรียนมีปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนมีความแตกต่างกันทางสถิติที่ .05 ในด้านการจัดสรรงบประมาณในการทำวิจัย ครูส่วนมากต้องการให้จัดสรรงบประมาณให้แก่ครูโดยตรง ไม่ควรผ่านทางโรงเรียน

สมาใจ จิตนิทัศน์ (2534 : 10) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒผลการวิจัยที่สำคัญ ดังนี้ 1) จากปัจจัยประเภทลักษณะบุคคลรวมสิบสามตัวแปร โดยจำแนกเป็นปัจจัยด้านชีวสังคมสิบตัวแปร และปัจจัยด้านจิตวิทยาสามตัวแปร พบว่า มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด การเข้าร่วมกิจกรรมพบปะสังสรรค์ทางวิชาการ การอ่านวารสารต่างประเทศเกี่ยวกับการวิจัย เวลาที่ใช้ในการทำวิจัย เวลาในอุดมคติในการทำวิจัย ทัศนคติ แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ และความมุ่งมั่นอนาคต จากปัจจัยประเภทลักษณะหน่วยงานหกตัวแปร พบว่า มีเพียงสองตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด การเข้าร่วมกิจกรรมปะทะสังสรรค์ทางวิชาการ การอ่านวารสารต่างประเทศเกี่ยวกับการวิจัย เวลาที่ใช้ในการทำวิจัย เวลาในอุดมคติในการทำวิจัย ทัศนคติ แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์และความมุ่งมั่นอนาคตจากปัจจัยประเภทลักษณะหน่วยงานหกตัวแปร พบว่า มีเพียงสองตัว

แปรที่มีความสัมพันธ์กับผลผลิตภาพการวิจัยของอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักวิจัยและการประสานความเข้าใจหมู่นักวิจัยเอง 2) จากการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า เหตุผลหรือแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์ในเชิงพัฒนาตนเองที่สำคัญ ได้แก่ ตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อเสียง เกียรติยศ การยอมรับ ได้รับการยกย่องรายได้ ค่าตอบแทนในเชิงพัฒนาวิชาการ ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น อยากรวม สนใจใคร่รู้ เพื่อนำผลมาใช้ในการเรียนการสอน พัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนแสวงหาความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อมูลใหญ่ๆ เพื่อตอบคำถามปัญหาข้อสงสัย ข้อข้องใจ ในเชิงพัฒนาสังคม ได้แก่ เพื่อประโยชน์ต่อสังคม เพื่อแก้ไขพัฒนาประเทศ เป็นภาระหน้าที่ของอาจารย์ เป็นความรับผิดชอบเพื่อชื่อเสียงของหน่วยงานมหาวิทยาลัย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536:6) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องสภาพการวิจัยทางการศึกษาในประเทศพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ทำวิจัยนักวิจัยในหน่วยงานมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องแรงจูงใจในการทำวิจัยกล่าวคือ นักวิจัยในหน่วยงานส่วนกลาง เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ทำวิจัยจะขึ้นอยู่กับผู้บริหารของหน่วยงานที่จะให้ความสนใจ และให้การสนับสนุน มีทุนทำวิจัยเพียงพอ มีอิสระในการทำงาน มีข้อมูลพื้นฐานที่ทันสมัยและตัวนักวิจัยเองต้องมีใจรักที่จะทำงานวิชาการ ส่วนนักวิจัยในหน่วยงานส่วนภูมิภาค เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ทำวิจัยได้แก่ ต้องการชื่อเสียงเพื่อสถานภาพทางสังคม และมีความอยากรู้อยากเห็นประเด็นที่นักศึกษาวิจัย ส่วนนักวิจัยในหน่วยงานสถาบันอุดมศึกษาเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ทำวิจัยได้แก่ การทำวิจัยจะเป็นการเสริมงานประจำที่ทำอยู่แล้ว ปัจจัยรองลงไปคือ ผู้บริหารสนใจรับรู้และให้การสนับสนุนและตัวนักวิจัยจะต้องมีความอยากรู้ อยากรู้เห็นประเด็นที่จะศึกษาวิจัย และมีใจรักที่จะทำงานวิชาการ

บัญชา อึ้งสกุล (2537:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ปีการศึกษา 2537 จำนวน 131 คน ได้มาจากการสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประเภท มาตราส่วนประมาณค่าวัดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ,t-test และ f-test (One way Analysis of Variance) ผลการวิจัยพบว่า

1) ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2) ผู้บริหารโรงเรียนมี วุฒิต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน และประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรรณกรรมและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย" บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน" ทำให้ได้ทราบแนวทางในการทำวิจัยในโรงเรียนและด้านประโยชน์ความสำคัญของการวิจัย รูปแบบและวิธีการวิจัย ปัญหาในการดำเนินการวิจัย และปัจจัยที่มีความจำเป็นในการทำวิจัย ซึ่งจะสามารถเป็นแนวทางให้ผู้ทำวิจัยในโรงเรียนได้เป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี